

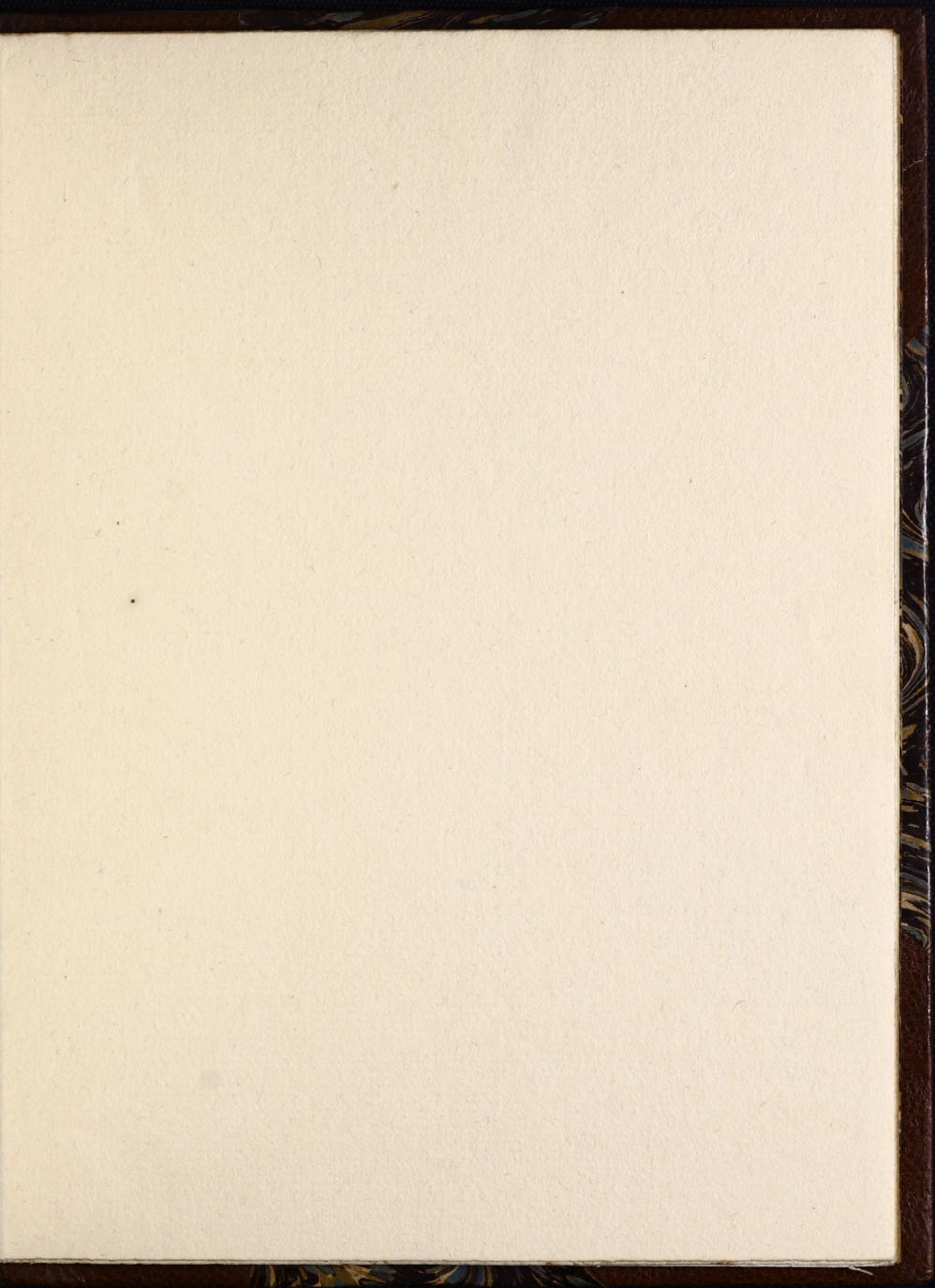

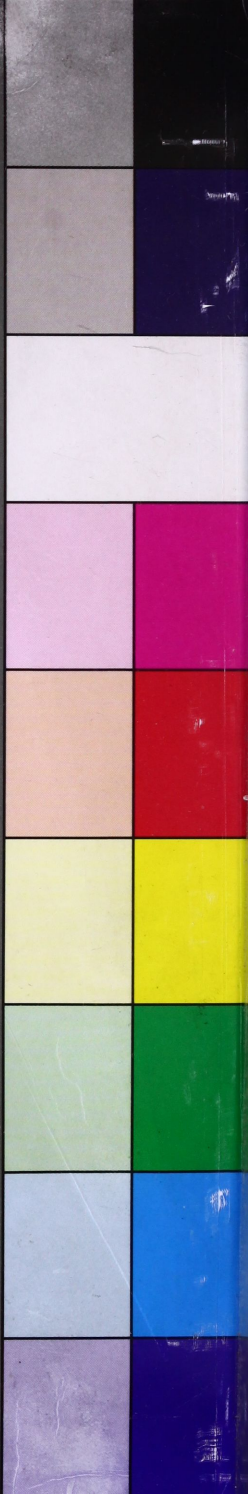
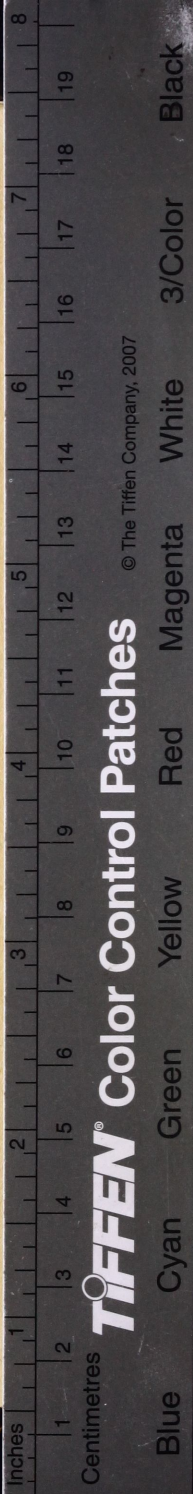
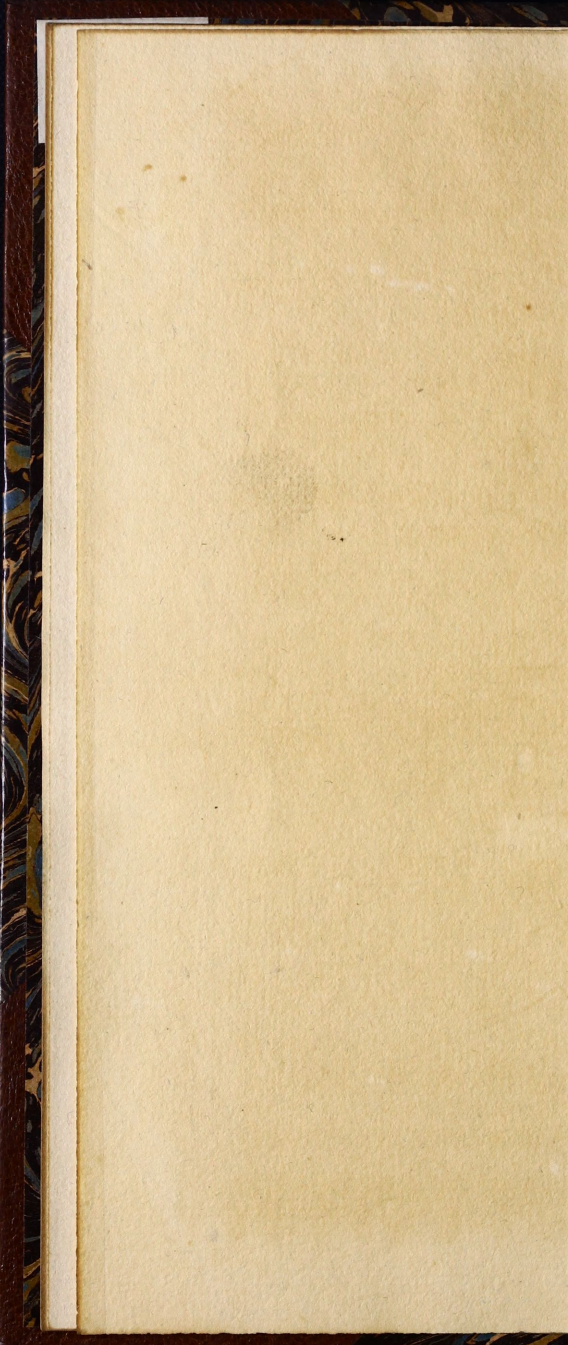
339.

Rath. 339.

HIT SZAKADAS
ELLEN VALÓ OR-
VOSSÁG.

Avagy

Rövid Tanítás a Szent
Lélek ellen való *vétekrül*, s annak ret-
tenetes és halálos vóltárul: mellyet

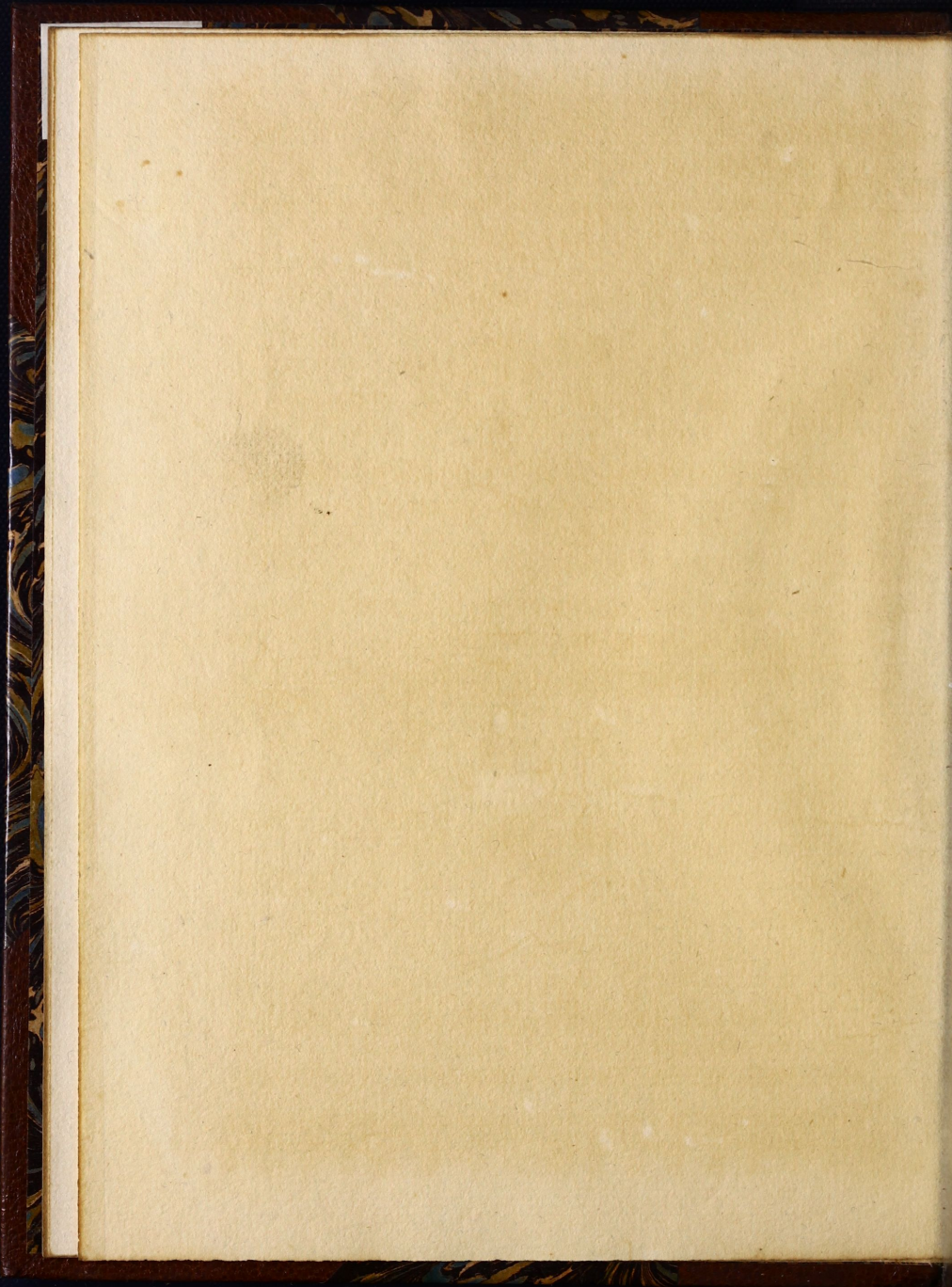
*Pünkösdi második napján a FEJERVA-
RI nagy Templomban, az Urnevében*
akkor ós;ve gyülekezett; s ép Keresz-
tyéni Sereg előtt, el-beszélgetet

P. K. I. C. S. S.
1 6 7 5-ben.

COLOSVARATT.

Nyomtat: Veres-Egyházi Sz. Mihály. 1676-ban.

HIT SZAKADAS
ELLEN VALÓ OR-
VOSSAG.

Avagy

Rövid Tanítás a Szent
Lélek ellen való vétokról, s annak ret-
tenetes és halálos vóltárul: mellyet

*Pünkösdmásodik napján a FEJERVA-
RI nagy Templomban, az Urnevében
akkor ősvé gyülekezett; s ép Keresz-
tyéni Sereg előtt, el-beszélgetet*

P. K. I. C. S. S.
1 6 7 5-ben.

COLOSVARATT.

Nyomtat: Veres-Egyházi Sz. Mihály. 1676-ban.

R
2002-2003

A'

Méltóságos Urnak, Tekén-
tetes és Nemzetes *Uzoni* BELDI PAL
Uramnak, az mi Kegyelmes Urunk ó
Nága Belső Tanács-Ur Hivének, Belső
Szólnok Vármegyék Fű Ispánnyanak,
Egész Erdély Országi Hadaknak Fű Generálissá-
nak, és Sepsi, Kézdi, Orbai Három - Székéknek
Fű Király-Birájának, *nékem becsületes Uramnak,*

*Fautoromnak, Istenül kívánok minden lelki s testi Ke-
gyelmekben való bővölködeést.*

EKENTETES Uram.

Noha ez mostani világtalan világ-
ban semmi nincsen nagyobb
unalomban az Istennek drága sz.
beszédénél; úgy hogy amaz ne-

Esaí. 53. mes Prophétával az Esaiással méltán panaszol-
v. 1. kodhatni: *Uram kitsoda hiszen a' mi prédikállá-
sunknak, és az Urnak karja kinek jelenik-meg?*
Mindazonáltal az Istennek leg kissebbik beszéde
sem esik hiában a' porban, *banem fel-nevekedik
előtte mint egy veszszó szál, és mint egy gyökér a' szom-
juzozó földből. Bizonyára, miképpen az első és bő*

le-

le-fáll az ég ből, és oda vissz-sza nem tér, hanem meg-
 részegíti a földet, és azt miveli hogy a föld teremjen,
 és a mag-vetőnek magot adgyon, és kenveret az ebe-
 zőnek. Ugy-leszen az én beszédem, (mond az Ur) ^{Es. 55.}
 mely az én számból ki-mégven, nem tér én hozzám ^{v. 10. 11.}
 ír-essen, hanem meg-cselekeszi a mit akarok, és szeren-
 ceses leszen azoknál a kikhez küldöttem. Így én ál-
 talam-is együgyű szolgája által, el-küldvén az Ur
 az ő igéjét ez el-múlt Pünkösöd másod napi alkal-
 matolsággal, az a lelki mag nem esék mindene-^{Mat. 13.}
 stül fogva vagy az út félre, vagy a kő sziklára, ha-^{v. 19, 20.}
 nem jó földet-is találá, a mellyben meg-gyöke-
 reznék, és idvelséges gyümölcsöt teremne. In-
 nét lón, hogy ottan a Templomból ki-jóven,
 egynéhány Tekéntetes és becsületes emberek
 küldöttenek hozzám, kívánván töllem annak a
 Tanításnak irásban való ki-adását. Kegyel-
 med-is Tekéntetes Uram azok közzül, a buzgó
 lelkek közzül, nem utólsóbb, hanem elsőbb lé-
 vén, azon dolog felől meg-találtata, sőt ma-
 gátarra ajánlá, hogy nagy örömet ki-nyomtat-
 tattyá. En ugyan azt meg-sem gondoltam vala;
 hogy a Templombéli el-beszélgetésnél az a
 Tanítás killyebb terjedgyen, mindazáltal a ke-
 gyelmed szent kívánságának akarván kedvezni,
 abban sem ellenkeztem. Ez-is az oka, hogy a

4

L E V E L.

kegyelmed *Tekénte-tes* NEVET fűggesztertem
eleiben. *Az Ur ad-gyafoganat* tyát *Kegyelmedben,*
és minden *Keresztyén Olvasókban, Amen!*

Kegyelmednek Szolgája a' Lelkiekben.

P. K. I. C. S. S.

TANITASNAK FUNDAMEN- T O M A.

Szent Márk Evangélista irásának Harmadik Ré-
szének 28. és 29. verseiből.

*Bizony mondom néktek, meg-bocsáttatnak min-
den bűnök, az embereknek fiainak, és a káromlások-
is a mellyeket szóltak. De a ki a Szent Lélek
ellen szálland káromlást, sôba bocsátása
nincsen, hanem méltó örök ítéletre.*

A Christus tudományát kétképpen
szokták az emberek ostromolni. Né-
mellyek ostromolják, üldözik, és ká-
romolják tudatlanságból; mint ma-
ga felől vallya szent Pál: *Ki először (u.*

m.) Istent káromló valék, de én rajtam ^{1 Tim. 13}
könyörülte az Úr, mert tudatlanságból cselekedtem az hitet- ^{v. 13}
lenségben. Némellyek tudva, el-tökéllert gonótság-
ból és szánt-szándékból; mint sokan hajdan az Irá-
túdok és Fariseusok között. Noha edgyik sínesen vé-
teknélkül, de tudva és el-tökéllert gonótságból az igaz-
ságot ostromlani sokkal nagyobb vétek, hogy nem
mint tudatlanságból, vagy erőtelenségből azt csele-
kedni; a' mint erre Tanúsága' mi leczkénk. A' holott
Urunk Summa szerént tanit a' Szent Lélek ellen való vé-
tekrül.

K E T R E S Z E K:

Az Elsőben: Őszye veti Urunk a' Szent Lélek ellen
való

6 *HIT SZAKADAS ELLEN*
való vétkeket más egyéb bűnökkel, a' mellyeket az emberek szoktak cselekedni.

A' *másodikban* vagyon ítéleti Urunknak a' Szent Lélek ellen való vétkekről, és más egyéb vétkekről. Azt mondgya ezekről, hogy minden bűnök meg-bocsátatnak az emberek fiainak, de a' ki a' Szent Lélek ellen szóllánd káromlást, soha bocsátása nem léfzen, hanem méltó örök ítéletre.

M A G Y A R A Z A T.

Ertevén az *Igéknek* rendit és *Summáját*, lássuk Magyarázattyát-is; a' holott vigyázzunk edgyetlen egy Kérdésre, tudni-illik: *Mitsoda a' Szent Lélek ellen való vétkek?* A' Szent Lélek ellen való vétkek nem egyéb, hanem olly vétkek némelly meg-vetterett emberekben, a' kik azt az Evangéliomi igalságot, a' mellyet egyfzer, elégségeffen és vóltaképpen meg-ismértének, és a' mellyről lelki-isméreteken meg-győzertettek, tudva és el tókéllett gonofságból meg-verik, meg-tagadgyák, azt hóltokiglan meg-térés és poenitentia tartás nélkül gyűlölik, és a' mennyére tóllók lehet, s' rajtok áll, üldözik, ostromollyák; kihez képest soha az Istennek bűn bocsátó kegyelmét fejekre nem várhattgyák. Le-tévén fundamentomul ezt a' *defnitiót*, egynéhány dolgokat vehetünk eszünkben ennek a' bűnök természetiről, és tulajdonságiról.

1. Hogy ennek a' bűnök kiváltképpen való czéllya, a' ki ellen léfzen, nem az Atya, sem a' Fiu, hanem a' Szent Háromságnak harmadis személye, tudni-illik a' Szent Lélek; kihez képest Szent Lélek ellen való káromkodásnak-is mondatik. Mondatik pedig ez Szent Lélek ellen

ellen való véteknék (1) Nem a' szent Léleknek állat-
tyára nézve: mert a' Szent Lélek állattya ugyan azon lé-
vén az Atyának és Fiunak állattyaival, a' mi vétek állat sze-
rént a' Szent Lélek ellen vagon, az Atya és Fiu ellen-is
vagon. (2) Nem-is a' Szent Léleknek személyére
nézve *precisè*, mintha a' Szent Léleknek személye méltó-
ságosabb volna az Atyának és Fiunak személyénél,
és azért volna az a' vétek meg-bocsáthatatlan. Hanem
mondatik olyannak a' Szent Léleknek kiváltképpen
való tisztire és munkájára nézve, a' melly a' meg-vilá-
gosítás, az igazságrul való meg-győzés. A' honnét a'
Szent Lélek *Igasságnak lelkének*-is mondatik: *Mikoron*
el-jő az igazságnak lelke, meg-tanít titeket minden igazságra. Joh. 16. 13.

II. Azt-is eszünkben vehetjük a' fellyebb le-tört
fundamentomos le-irásból, hogy a' Szent Lélek ellen
való véteknék, nincsen helye és félszke az örök életre vá-
lasztatott emberekben: mert ezeknek minden bűnök
meg-bocsáttatnak; de a' kik a' szent Lélek ellen véte-
nek, azoknak bűnök meg-bocsáthatatlan, a' mint a'
mai leczkénkben vagon. Hát kikben vagon helye és
félszke annak a' véteknék? A' *Reprobusokban*; de még
azokban-is nem mindenekben, mert noha minden
Szent Lélek ellen vétő ember *reprobus*, de nem minden
reprobus, Istentől meg-vettett ember káromkodik az
Szent Lélek ellen: holott sokan vadnak a' *reprobusok*
közül, a' kik az egyszer meg-ismért igazságban mind
végiglen meg-maradnak: nem-is vallásbéli fogyatko-
zásokért, kárhoz-nak-el. Hanem életeknek rosz voltá-
ért.

III. Az-is meg-tetfzik a' fellyebb elő-bocsátott fun-
damentomból, milégyen tudni-illik mint egy *matériá-*
ja an-

3 HIT SZAKADAS ELLEN

ja annak a Szent Lélek ellen való véteknek? A' nem egyéb, hanem az Evangéliomi igazságnak meg-tagadása. A' melly Evangéliomi igazságon értyük az Evangéliom szerént való keresztyéni vallást; a' mellynek *Summája* ez: *Ugy szereté Isten a' világot, hogy az ő egy szülött Fiát adná ő érte, hogy minden valaki hiszen ő benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.* Viszont: *Tudtokra legyen ti- nek, hogy az a' kü a' mellyet az építők meg-vetestének, lött a' szegeletnek feje: és nincsen másban senkiben idvesség, és nem adatott emberek között az ég alatt más név, melly által kellene meg-tartatnunk.* A' honnét következik.

Először: Hogy első szüléinknek esetek nem vólt (mint némelylek akarják) tulajdonképpen Szent Lélek ellen való véték. Mert az épségnek állapottyában nem vólt helye az Evangéliomnak: holott az Evangéliomnak: holott az Evangéliom nem egyéb, hanem a' lelki nyavalyáság ellen való orvosság; már pedig az éppek nem szükölködnek orvosság nélkül, *Matth. 9.12.*

Másodszor: Hogy a' Pogányok nem vétének tulajdonképpen a' szent Lélek ellen. Mert ő kőzöttök nincsen az Evangélium; mint meg-tettzik Urunknak ama' mondásából: *Fajtenéked Korázin, Fajtenéked Betsaida!* *Matth. 11.21.* *Mert ha Tyrusban és Sidonban azok az Isteni erők lestének vólna, mellyek te benned lettek, régen gyász ruhában és balmában ülővén meg-tértenek vólna.*

Harmadszor: Hogy a' Szent Lélek ellen való véték tulajdonképpen nem valami erkölcsbéli fogyatkozás és gonoszság, a' minémű a' lopás, tolvajlás, paráznaság, &c. mellyeket az erkölcsrül iratott törvények tiltanak, hanem tulajdonképpen Evangéliom ellen való véték; *Sid. 10. 28.* *mint meg-tettzik Szent Pálból: A' ki meg-veti a' Mosefnek* *29.* *tör-*

törvényét, minden irgalmaság nélkül két vagy három tanú-
nak bizonyosságára meg-ölettetik: mennyivel inkább alittyá-
tok méltónak lenni, a' ki az Istennek Fiát meg-tapodgya, és a'
kegyelemnek Lelkét boszszusággal illeti.

IV. Azt-is meg-tudhattuk a' fellyebb le-tőtt *Defi-
nitio*bul, mi legyen mint egy *Formája*, a' szent Lélek el-
len való vételncc? A' nem egyéb, hanem az *Universalis
Apostasia*, az az, az eléggé és vóltaképpen meg-ismért
Isteni igazságtul való tellyes el-szakadás; annak el-tő-
kéllett szánt szándékból, és lelki ismeret ellen való meg-
tagadása. Innét vagy on, hogy az olyan embereket a'
szent Irás *illuminatusoknak*, meg-világosítottaknak
mondgya lenni: *mert lehetetlen dolog, hogy a' kik egyszer* Hebr. 6. 4.
*meg-világosítottak, és a' Szent Léleknek részefőlőtenek, ha
el-esnek, hogy ismét meg-ujjittassanak a' meg-térés által.* In-
nét vagy on az-is, hogy az olyan emberek *exscientias*, az
az, szabad akarat szerént vétkezni mondarnak; nem
erőtlenésgből, vagy más egyéb *principiomból*: *mert ba* Heb 10. 26.
*szabad akarat szerént vétkezünk az igazságnak ismereti
után, nincsen az után a' bünért való áldozat.* A' honnét
következik:

Először: Hogy a' kik *ex ignorantia simplici* tagadgyák,
sőt ugyan üldözik és ostromollyák-is az Isteni igazságot,
nem vétének tulajdonképpen a' szent Lélek ellen: a'
minémű vólt szent Pál, ki az ő meg-térésének előtte, a'
Christus vallásának vérhűt üldözője, ellensége, és ká-
romlója vólt, de ő azt tudatlanságból cselekedte, és
meg bocsáttatott abbéli bűne: *Ki először Istent káromló,
boszszontó, és háborgató valék, de én rajtam könyörült az Ur,* Tim. 1. 13.
mert tudatlanságból cselekedtem a' hitetlenségben.

Másodszor: Hogy még azok-is, a' kik az igaz Evangéli-

10 *HIT SZAKADAS ELLEN*

um szerént való vallást el-hagyván, vagy Pápistaságra vagy más egyéb eretnek vallásra állanak, nem vétenek minnyájan a' szent Lélek ellen. Mert sokan azok között az *Apostáták* között nem vóltanak vóltaképpen megvilágosítottak, az az, nem vólt ő nékik fundamentomos értelmek és tudományok az igaz Evangéliomi vallásban; nem csuda azért, hogy akár mely tudomány-nak szeletől keresztről ragadtarnak.

Eph 4. 14.

Harmadszor: Hogy azok-is, a' kik félelemtől vagy más egyéb akár természet, akár kegyelembéli erőtelenségtől viseltetvén az Isteni igazságot ideig meg-tagadgyák, nem vétenek tulajdonképpen a' szent Lélek ellen. Mint Ión szent Péternek dolga, ki a' Christust meg-tagadá, de nem el-tő kéllert gonofságbul cselekedte azt, hanem félelembéli erőtelenségből sőt amaz hires *Franciscus* felől-is (kit némelleyek példájul hoznak-bé a' szent Lélek ellen való vétekre) úgy ítéltetünk, hogy az-is mindeneftől fogva nem esett vólt a' szent Lélek ellen való vétekre. Mert noha az igazságot, mellyet annak előtte vallott, meg-tagadta a' Pápa követé előtt, de azt nem szidalmazta, nem gyűlölte, nem káromlotta, sőt szívében rettenetes gyórtelmet szenvedvén, kívánta az Isten kegyelmének érzését.

*Videatur
Voerius in
Africa
pag. 557.*

V. A' fellyebb le-tótt fundamentomos le-írásban, le-rajzoltatnak tulajdonsági-is ennek a' szent Lélek ellen való véteknék. Mellyek azok? Illyen:

Először: a' káromkodás. Ugyan-is szitokkal, átokkal, káromlással jár edgyütt ez a' vétek. Innét mondatik tetetesképpen az írásban *Blasphemianak*; mint a' mi leczkénkben-is: *Valaki a' Szent Lélek ellen szól káromlást, sőt ha az örökké ő néki meg nem bocsáttatik.* Illyen *Blasphemusok*

fok voltak az Irástudók és Fariseusok, kik Christus Uruknak mind személyét, mind tudományát káromlorták. Azt az igazságnak mesterét, ördöggel batárol-^{Joh. 8. 48.} nak mondozták lenni: *Avagy (u. m.) nem jól mondogyuké mi hogy te Samaritanus vagy, és zenéked ördögöd vagyon?* Illyen *Blasphemus* vala amaz híress' neves Juliánus *Apostata* Császár, a' ki *per contemptum*, csufolásképpen *Galileusnak* hijja vala a' Christust, még akkor-is, mikora' Per-sák ellen való hadban nyíllal átal lötték volna, marká-^{Theodore-} val hánya alutt vérét az ég felé, s' azt mondogya, *Vicisti* ^{tu Histor:} *Galileè!* közel járt ehez második Friderik Császár (ha ^{Ecd. lib. 3.} igaz a' mit felőlle némelly *Historicusok* irnak) kinek ^{Cap. 20.} szájában gyakran forgott e' káromkodó beszéd: *Tres Lipsius in fuisse insignes impostores, qui genus humanum seduxerunt, Mo-Morates sen, Christum, & Mahometem.* Az az: *Három nevezetes Polit. Cap. hamis Prophéták* voltak e' világban, a' kik az emberi nem-4- zetet el-csábirották, *Moses, Christus, és Mahomet.* Phujkáromkodás! *Mosest* és a' *Christust* hamis csalóka *Profétának* mondani. Vajki fok *Blasphemusok* vadnak ma-is e' világban, kiáltképpen az *Apostaták* között, a' kik az igaz *Evangelium* szerént való vallást szidalmazzác és káromlyác. Ugyan-is mit hallasz ma gyakrabban a' mi lelkünknee gyűlölöitül; mint hogy a' *Cálvinisták* vallása *ördögi vallás; a' Cálvinisták* *Istene ördög; a' Cálvinista Do-ktorok ördög Tanítványi; Jób Atheusnak* lenni, *hogy sem* ^{Lib. 5. Cap. 10 fol. 523.} *mint a' Cálvinisták* *Isténét tisztelni:* a' mint efféle káromkodásokkal ugyan posog amaz szitkos átkos Kalauznak pokolra vezető könyve.

Második: Tulajdonsága annak a' bűnnek nem egyéb, hanem *Odium irreconciliabile*, az az, az Igaság, és annak vallói ellen való meg-bekélhetetlen gyűlölőség.

Matt. 10
v. 22. Innét szokták nagy igazán mondani: *Omnis A-*
postata est os for Persecutor sui ordinis, Minden hittül-
szakatt pribék gyűlöli és üldözi a maga rendét, a' mely-
től elszakadott.

1Tim. 1.19 Harmadik *Occupatio à Satana*, A' Sátántul való el-fog-
laltatás; mint Himénéus és Alexánder felől mongya
szent Pál, hogy, ezek a' hitben hajó-törést szenvedvén,
adattanak a' Sátánnak.

Mat. 1.18. Negyedik A' *Desperatio*, kétségben való esés; mint a'
Judás példája mutatya: ki midőn édes mesterét el-árul-
ta volna, kétségben esék, s' fel-akasztá magát.

ötödik a' meg-térhetetlenség: mert soha az ilyen embe-
rek a' meg-térés által az Isten kegyelmére fel nem épít-
tetnek.

Heb. 6. 6. Hatodik a' meg-bocsáthatatlanság; mert soha az ilyen
bűn meg nem bocsáttatott Isten-től, mint a' mi Leczkénk-
bennis vagyon: *Valaki a' Szent-Lélek ellen káromlást szol,*
soha annak bocsátása nem leszen.

Mondatik pedig ez a' vétek *meg-bocsáthatatlannak*,
nem azért mintha egyátallában fellyül mulná az Isten-
nek irgalomságát, mint amaz kétségben esett Cám
Gen. 4 13 mondgya vala; *Nagyobb az én bűnöm, hogy nem mint meg-*
bocsáttathatnék. Nem-is olly értelemmel mint a' Pápista
Doctorok akarják: meg-bocsáttathatik (u.m.) de igen
Bailius Je- nehezen, a' purgatoriumi tűznec foc koholodási által.
sua, & De szemtől szembe ellenkezi, ez az értelem a' szentírás-
Alii, apud sal: mert azt tartya a' mi leczkenc, hogy az a' vétek soha
Rivetum fal: mert azt tartya a' mi leczkenc, hogy az a' vétek soha
in Carbo- órócké meg nem bocsáttatik; ha soha nem, tehát a' Pur-
lico Orth. gatoriomban sem.

Tract. 2. Hanem mondatik az a' vétek *meg-bocsáthatatlannak*.
q 43. § (1) Az Istenec igaz ítéletire nézve, a' ki nem enged-
13, he.i.

heti hogy az ő lelke, a'melly igazságnak lelke, hazugságban maradgyon; az olyan emberek penig azon vadnak, hogy az Istennek ő bennék tanubizonyság-tévő lelkét meg-hamisítsák. (2) A' meg-térhetetlenség nézve: mert esac a' meg-térő bűnösöknek adatic a' bűn-bocsánat; az olyan emberek pedig soha meg nem térnek, meg sem térhetnek, *Héb. 6. 4. 5.* (3) Az eszköze nézve: Mert az olly emberek azt az eszközt vetik-meg, a' melly nélkül soha senkinek bűn bocsánat nem adattatic, tudni illik Istennek a' Jésus Christusban való kegyelmét: *Mert ninosen azon kívül más bűnért való áldozat. Igy értyük a' Heb. 10. 26.*

LECKENEK magyarázását.

T A N U S A G.

A' Szent Lélek ellen való véték, az az, az egyszer meg-ismert igazságnak el-tökéltett gonofságból való meg-tagadása? annak gyűlölséges ostromlása és káromlása, felette igen nagy és rettenetes véték.

Hogy ez igy légyen meg-tet czik mindeneknek előtte a' Letzkéből a' holott Urunk ezt a' vétket ószve vetvén más vétkekkel, azt mongya azok felől, hogy azok megbotsáttatnak, azaz, meg-botsáttathatnak az emberek fiainak de ez soha meg nem bocsáttatik:

Ezent mutogattyák azok a' *Titulusok*, a' mellyekkel ez a' véték a' szent irásban le-irattatik és ki-fejeztetic. Ugyan-is a' sz. irás nevezi ezt néhul *Peccatum ad mortem*, *Job. 5. 17.* halálra való bűnnec: mert mindē kegyelem nélkül őróe halál vagyon az ollyan embernek a' fején. Néhul nevezi tettetésképpen *Blasphemianak*; káromkodásnac, mint

14 *BIT SZARADAS ELLEN*

Exod. 21. v. 16. a' mi Lezczénkben is. Tudgyuk az O Testámentom' ban a' ki az ő Atyát s' Annyát meg-szidalmazta, halál vólta' fején, kóvel veretett agyon, menyivel inkább a' ki az Istennac lelkét meg-káromollya, *Heb. 10. v. 28. 29.*

Heb. 6. 6. Néhul neveztetik *Isten Fia meg-feszítésének.* Hova lehet pedig rettenetesláb vétec, mint az Isten Fiát fel-hérolni? Innét vagyon, hogy szent Péter a' Sidokat *Sceleratusoknak* latroknac mondgya lenni azért, hogy a' Christust meg-feszítették, néhul neveztetie *Isten Fia meg-tapodásának.* Ha valaki a' Király fiát meg-tapodná mit nem érdemlene érette? Ezért halállal ólnék-meg ha meg-ölhetnék; annyival inkább a' ki az Istennek ditsőséges Fiát meg-tapodgya, gondollyátok-meg mire nem méltó? Bizony méltó örök halálra.

Tanuságnak okai. Végre erőssítik ennek a' *Tanuságnak* igazságát a' fundamentomos. *okok*; Látsunk egy néhányar.

I. Mert (a' mint hallátok) minden egyéb vétekek meg-bocsáthatók az emberek fiainak; de ez soha meg nem bocsáttatik. Nagy és rettenetes vétek hát!

II. Mert noha sok vétekek közönségessek a' válszítottaknak a' *reprobussokkal*; de ennek a' vétekeknek csak a' meg-vettetett s' örök kárhozatra való emberekben vagyon helye. Nagy és rettenetes vétek hát!

III. Mert az olyan vétekekben lélegzett emberekért nem-is szabad könyörögni, hogy azoknak az Isten irgalmas s' kegyelmes légyen. Nagy és rettenetes vétek hát!

IV. Mert valami nehezitheti a' bünt, fel-találatik ebben a' vétekekben. Neheziti pedig a' bünt (1) A' meg-réhetetlenség; fel-találatik ebben, *Heb. 6. 6.* (2) Neheziti a' bünt a' szabad akaratból valóság: mert a' szabad

szabad akaratból való vétek, nehezebb az erőtlenség-
ból esett véteknél; fel-találtatik ebben. *Heb. 10. 26.* (3)
Nehezíti a' bűnt a' *Tudva valóság*; a' mint hogy a' tudós
embernek vétké (*cæteris paribus*) nehezebb a' tudatlan
embernek vétkénél, amaz mondás szerént, *Quo quis-
q; est major tantò conspectius in se crimen habet*; fel-talát-
atik itt az. Mert az olyan emberek *illuminatusok* lévén tu-
dományok és lelkek-isméreték ellen vétkeznek. (4)
Nehezíti a' bűnt a' személynek mivólta a' ki ellen lé-
szon. Ha ki csak valamelly emberséges embert
meg-h azuttól, s' meg- gyaláz-is, nyelvén marad
érette; mennyivel inkább a' ki az Istennek dicsőséges
lelkét meg-hazuttollya, gyalázattal illeti; fel-talátatik
ez itt. *Heb. 10. 29.*

T A N U S A G H A S Z N A I.

I. *Hafzon, Intés.* Ugy-é hogy nagy és rettenetes
vétek a' Szent Lélek ellen való vétek, az az, a' meg- is-
mért igazságnak el-tökélt gonofságból való meg- ta-
gadása? Ojja-meg annakokáért magát minden lélek
attul. Ha valahavólt helye ennek az *Intésnek*, bezzeg
vagyon e' mostani időben: mert ez ám amaz közönsé-
ges *Apostasiának* ideje, mellyet szent Pál hajdan meg-jö-
vendőle; *hogy az utolsó időben némellyek el-szakadnak a'
birtul, kik hitető lelkekhez és örögi tudományhoz figyelme-
nek.* De mivel bizonyos lépcsők és grádicsok vadnak,
mellyeken az emberek annak a' rettenetes véteknek te-
tejére fel-szoktanak hágni, ki ki magát azoktól meg-ójjá,
hogy azokra nelépjék. Mellyek vallyon azok a' *Lépcsők?*
Első Lépcső: *Peccatum contra conscientiam.* Az az:
Midőn az emberek a' magok lelkiismereti ellen, a' melly
Isten

Isten képét viseli az emberben, mint egy fel-emelt kéz-
 zel tufakodnak, annak világát, dicsőítését meg-igyeke-
 zik magokban fojtani. Mert noha nem minden lelki-
 ísméret ellen való vétek, Szent Lélek ellen való vétek,
 de igen közel jár hozzá, és mint edgy első lépés arra. Il-
 lyenek voltak a' Fariszausok, a' kik noha egynéhány-
 szor meg-győzöttetnek rula, magok-is meg-vallották
 hogy igazságnak mestere a' Christus, még-is ellene tufa-
 kodtanak; mint szent István szemekre hányta: *Titea*
Joh. 3. 2. *1. mély nyaku, és környül méltetlen szívű emberek, ti minden-*
1. 7. 5. *koron a' Szent Lélek ellen tufakodtok. Meg ódd azért ettől*
 magadat, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknek első
 gradicsára fel ne lépj.

Második lépés: *Peccandi impudentia & licentia*, midőn
 az emberek minden félelem és szemérem nélkül meg-
 cselekezik a' bűnt. A' mint a' magyarok szoktác mon-
 dani, a' melly állat a' Tiszát által ufzfsza, a' dunát-is meg-
 probállya az; így a' ki más egyéb vétket minden félelem
 és szemérem nélkül meg-cselekezik, az szent lélek Isten-
 ellévaló vétekreis által lépherik az. Olyanoc voltca a'
 Jérémiás idejebéli Sidok, mint a' Propheta űket piron-
 gattya: *1. 5. 15.* *Vallyon szégyenliké hogy utálatoságot cselekedtenek;*
bizony nem szégyenlik, és nem tudgyák micsoda a' szégyen.

Harmadik lépés: A' Szent Lélek munkája ellen való
 tufakodás: midőn az emberek azon vadnac hogy a' Sz.
 Léleknek benne való munkáját meg-fojtsák; mint az
 Apostol fel-részi, mondván. *1. Theff. 5. 19.* *Az Istennek lelkét meg ne*
óltsátok. Meg-ódd azért ettől magadat, hogy a' Szent
 Lélek ellen való véteknek harmadik gradicsára fel ne
 háj.

Negyedik lépés: A' világi tisztetségnek, becsületnek,
 nye-

nyereségnek, elő-menetelnek feletrébb való kívánáta. Amaz dújos bájos Prophéta a' Bálám, tudta jól azt, hogy áldott nép az Izrael, kinek ő az ő varáslásával sem-^{Num. 22.} mit nem árthat, mindazonáltal még-is a' nyereségtől yifeltervén el-indul, hogy meg-átkozza az Istennek népet. Így ma sokan nem egyébert, hanem a' világi becsületért, elő-menetelért el-szakadnak az igazságtul, s' annak vallásátul; mint némelly sidók felől mondgya szent János, *hogy szerették inkább az embereknek dicsőségét, hogy nem az Istennek dicsőségét.* Meg-ódd azért ettől magadat, hogy se ne hágj a' Szent Lélek ellen való véteknék negyedik grádicsára.

Ötödik lépcső: A' Vallásnak *vilipendiuma* semmibe való bajtása. Midőn az emberek csak kordénak tartják a' vallásnak dolgát. Csak olyan nálok a' vallás mint a' vitorla, a' melly hol egy felé, hol más felé (a' mint a' szél fúj) fordul. Ezért az álhatatlan ingo bingoságerc pi-^{1 Reg 18 21.} rongattya szent Illyés Proféta az Izraelitákat: *Meddig jántkáltok két felé? ha a' Jehova igaz Isten kövessétek őtet; ha pedig a' Báál, kövessétek azt.* Meg-ódd azért ettől magadat, hogy a' Szent Lélek ellen való véteknék ötödik grádicsára se ne hágj.

Hatodik lépcső: *Conversatio cum hominibus in reprobum sensum datū.* Az az: Az olyan emberekkel való társalkodás, a' kik immár abban a' véteknék estenek, avagy igen közel járnak hozzá. Ha sz. Péter a' Papi fejedelmnek udvarában nem mégyen vala, és ott a' hamis Pappnak hamis szolgálival nem fűjtözik vala, emberi mód szerént szolván, talám a' Christust meg nem ragadta volna. Meg-ódd azért magadat efféle emberektől, hogy

18 **HIT SZAKÁDÁS ELLEN**

hogy valamiképpen fel ne hágtassanak a Szent Lélek ellen való véteknek hetedik grádicsára.

Hetedik lépés: *Indocilitas & pertinacia in errore*: Mí-
dön az ember mint az Aspis kigyó bé dugja a fülét, sem-
mi jó oktatásnak helyet nem ad. Ha a vallásnak dolgá-
rul akarsz véle discurrálni, csak el-vét rula, s' azt mond-
gya: mi gondod Uram néked az én Hitemre, nem te
adcz számot az én lelkemről. Illyenek voltak az Izrael-
béli Sidók a régi időben, a kikhez Profétákat küldött az
Isten, de meg-csufolják vala őket, 2 *Chrön ult. v. 16.*
Meg-ódd azért ember ettől magadat, hogy fel ne hágj
a Szent Lélek ellen való véteknek hetedik grádicsára.

Nyolczadik lépés: Az Istentől ki-adatott szent Írá-
snak meg-vetése, utálása, semmire való tartása. A mi-
dovicus vi-némű szent Írást meg-utáló ember vala amaz *Angelus Po-*
etus de ve-litianus Florentiai Canonicus Pap. Kérdik egykor töl-
*ritate re-*le, ha valaha olvastaé a szent Írást? Azt feleli, Azt a
Christ könyvet, mellyet Bibliának hívnek, egyszer olvastam
pag. 152. által, de soha időmet haszontalanabb olvasásban nem
Alstedius töltöttem; ha tovább olvasnám, a szép *latinitást* el-fe-
*Tom. 3 En-*lejténém. Illyenek azok, a kik azt mondják hogy
cycloped. a szent irás csak olyan, mint a viasz orr, a mellyet oda
fol 308 fícthat ember, a hová akarja; hogy a szent irás nem
Bajius 76 fellyebb való az *Æsopus* fabulájánál, vagy a *Titus Livius*
suave in Historiájánál, ha az Ecclesiának *authoritássá* hozzá nem
*Catechis-*accedál. Meg-ódd azért ettől magadat, hogy a Szent
mo part. 1 Lélek ellen való véteknek nyolczadik grádicsára fel ne
q. 12. hágj.

Kilenczedik lépés: *Irreverentia Numinis, ejusq; operum.*
Lippus in Az Isten, és az ő munkái felől való becstelen ítélet. Mint
Monis. Pol. Alphonsus Hispániai Királyrul írják némelly *Historicu-*
Cap. 4. sok,

lok, hogy az Isteni gondviselésnek munkáját guggol-
ván, gyakorta szokta vólt mondani: *Si principio mundi*
ipse Deo ad fuisset, multa melius & ordinatius condenda fu-
isse: Azaz: Ha ő a' teremtéskor Istennek affistált vól-
na, sok dolgokat rendesebben disponált volna. Meg-
ódd magadat efféletül, hogy a' Szent Lélek ellen való
véteknék kilenczedik grádicsára fel ne hágj.

Tizedik lépsd: *Impeditio mediorem promovendareligioni*
inservientium, Az Evangeliumi tudományt terjesztő
elközöknék meg-gátolása. Mint cselekedék *Julianus*
Apostata Császár, ki a' keresztényeni vallásról pogány val-
lásra szakadván, a' keresztényektől mind el-zárá a' Scho-
lákat, hogy ne lenne hol tanítani gyermekeket; s' köny-
vöket tőlök el-szedetteté, meg-égetteté. Így csele-
keznek mais az Apostáták. Meg-ódd magadat ettől,
hogy a' Szent Lélek ellen való véteknék Tizedik grádi-
csára fel ne hágj. Ezek azok a' Tíz lépcsők, mellyeken az
emberek fel-szoktak hágnia' Szent Lélek ellen való vé-
tekre: Azért ha lelketeket szeréteek, meg-ojjátok
magatokat azoktul.

II. *Hafzon, Feddés.* Meg-feddi a' mi Tanuságunk a-
zokat az álhatatlan embereket, a' kik a' meg-ismért igaz-
ságtul igen könnyen el-szakadnak; csak ugy tartják a'
vallást mint a' sarut, a' mellyet fel-vonsznak és le-rugnak.
De a' mint hogy Adám talála fige fa leveleket az ő A-
postásiájának és meztelenségének takargatására, így
ezek-is különb különb félehamis színeket szoktak tsi-
nálni, a' mellyekkel színlik és festik *Apostásiájokat.*

I. Azt mondják: Vagyon egynéhány esztendeje
miolta gondolkodom rula miképpen kellene változtat-
nom vallásomat. Halládé? Csak azt téfzi az, hogy ne-

mo repente fit pessimus. Csak azt teszi az, hogy mindazoltat a kélzeteredd magadat, miképpen adgyt állást a' Sátánnak. Tuddé mint jára Judas? a' mikoron azon gondolkoznek, miképpen árulná el mesterét, szinte akkor bujék belé az ördög, *Joh 13. v. 27.*

II. Azt mondgyák: Soha az előtt sem nyugott meg lelkem a Calvinista valláson; senki ne isudálja azért hogy én azt oda hadtam. Ugy-é? vallyon miért nem nyugott meg? Talám azért, hogy nem volt fundamētōmos tudományod abban a' vallásban. Ha ugy, nem csuda: mert a' fővenyen éppitettett ház, el-jővén a' szelek és az árvizek könnyen el romol. Talám azért, hogy világképpen nem kaptál elő a' Calvinista vallásban? Ha ugy, tehát csak hasád és a' jó állapot Istened; nem Istenedt és a' lelki ísméretet, hanem csak a' *Tibi dabo* ért követed a' vallást: mint némely Sidok, kik követék addig a' Christust mig kenyérrel óker jól tartotta; az után feire állottanak, főcazzal vádolták hogy képtelen dolgoztanétana: *Kemény beszéd (u. m.) ez, kicsoda habgashattya őret?*

III. Azt is mondgyák: Lám amaz nagy fő ember is változtatta vallását. Hallád é? Kicsoda az a' nagy fő ember? Mert meg-lehet az, hogy a' ki a' világnak *reputatioja* szerént nagy ember, az az Isten előtt csak gaz ember. Nagy ember vala Nabál világ szerént; de az Istennek ítéllet szerént, csak nagy bolond vólt. Az ő idejében nagy ézses okos tanácsos ember vala *Achitophel*, ugy hogy az ő tanácsát merő Isten tanácsának tartják vala; de rosz ember volt: mert egy kis okon, hogy egyszer tanácsa nem succedala, fel-akasztrá magát, *2 Sam. 17. v. 23.* Nagy fő ember vala *Hámán*, mert *Averus* után.

AZ OR-

az országban nem vala mássa; de rozember volt: mert a' Királynak el-árulá az Istennek népét. De mi lón a' jutalma? egy nagy magas akasztófa.

Esthera
Cap. 7.

IV. Azt is regéllik: Az ellenkező vallásban is idvezülhet az ember. Ugyan is meg-ésnék, ha mind azok el-kárhoznának a' kik a' Pápista hitben voltak és vadnak; el-kárhoztak volna hát a' mi néhai boldog emlekezeti eleink. Mi azt nem mondgyuk, s' nem is vagyunk olly kemény és mostoha icélllettel felállók, mint a' Romaiak mi felelünk, kiket ugy tartanak mint már régen el-kárhozott, s' az Őrdögök *catalogus*ában bé-irattatott embereket. Isten bocsássa meg nekik azt a' nagy szeretetlenséget! Mindazáltal kerekdeden azt válljuk, hogy a' *Papismus* által soha csak egy lélek sem idvezült, nem is idvezül. Ertyük pedig a' *Papismus*on, mind azokat a' dolgokat valamelyeket külön mi tőlünk meg-válva hisznek és vallanak; ilyen, a' többek között a' Purgatorium, Butsujárás, Szenteknek való imádkozás, Halottakért való könyörgés és alamisnálkodás, Képeknek tiszteleti, Pénteki hús nem étel, Papi nótelenség, Romai Papi fejedelemség, Szentelt vízzel való hintegetés, Olvasón való berbitelés, számtalan sok innepezés, Holttakért és elevenekért való Misézés, Hét Sacramentumok, Ur vacsorájának egy szín alatt való osztogatása, annak imádása, *processio*-ban való széllyel hordozása, a' Szentségeknek idegen nyelven való ki-szolgáltatása, a' *Transubstantiatio*-nak állatása, a' szent irás olvasásának a' köiségtől való meg-tiltása, a' fülbe sugó gyonás, a' jó cselekedetek által való meg-igazulás, &c. Mind *Papismus*-ok ezek; és ezek által csak egy lélek sem idvezül: mert ezek embereknek tudományi, mellyek által az Isten

Matth. 15. nem akar tiszteltetni; bizony ha nem, a' lelket sem akas-
v. 9. ja azok által idvezíteni.

Háca' *Romai* vallásban élő és lévő emberek miképpen idvezülnek, ha a' *Papismus* által nem? Réiz szerént a' *Chri-
 stianismus* által (mellyet jól meg-kell a' *Papismus* tul kü-
 lömböztetnünk, mert ezek szinte ugy különböznek
 egymástul, mint a' konkoly a' tiszta búzátul; az ezet
 a' tiszta bortul; a' mocsok a' szép testül; mint a' zavar a'
 szép eleven forrástul) melynek még valami maradvá-
 nyi vadnak a' *Papismus*-ban; meg-vagyon emigy amigy
 a' Sz. Irás; meg-vagyon az Apostoli *Credo*; a' Mi Atyánk;
 a' Tíz parancsolat; a' Kereszttség. Ezt penig egyes-egye-
 dül az Istennek tsudálatos gond viselésének kell köszön-
 nünk és tulajdonitanunk: ki nem engedte, hogy a' ke-
 resztyéni hitnek illy rettenetes meg-vesztegettetett ál-
 lapattyában-is az ő Anyaszentegyházának azok a' czé-
 merci tellyeséggel el-töröltessenek. Réiz szerént az
 Istennek mintegy rendkívül valo irgalmasága által, ki
 az ővéir a' lelki Babyllonnak közepette-is meg-tarthat-
 tya, mint egy Danielt az orofzlánok vermében, hogy a
 gonoszokkal edgyütt el ne veszszenek. Innét írja Cal^o

Infr. lib. *Mi semmiképpen nem tagadjuk azt, hogy az an-
 v. Cap. 2.* *christusnak kegyetlen regnálása alatt-is ne maradjanak Ec-
 n. 12.* *clesiák, de olyanok a' mellyekben felig el-vagyon remetterve a'
 Christus, az Evangelium el-nyomattatott, az Isteni tisztelet
 csak nem el-oltatott, és végre minden ugy meg-romlott, sza-
 kadozott, hogy sokkal inkább lártassék és éreztessék abban a'
 Babyllonnak képe, hogy nem mint az Isten szent városának
 ábrázattya. Egy sommában azt mondom, hogy Ecclesiák
 annyiban a' mennyiben az Ur Isten az ő népének valami kicsiny
 sengétskéjét azokban, noha nyomorultul, széllel el-hintetvém
 és el-*

és elhányattatván, csudálatosképpen meg-zartya; és a' menyiben az anyaszentegyháznak némelly meg-ismertető jelti abban meg-maradtanak, kiváltképpen az ollyanok, a' mellyeknek erejét sem az őrdögnek álnoksága, sem az embernek gonofsága el nem törölheti.

Summa summarum, valakik a' Romai Anyaháznak kebelében lévő emberek között idvezülnek, idvezülnek a' mi vallásunknak fundamentomiból. Bizony dolog, hogy avagy csak halálok óráján, erre az egy ügyű vallásra szorulnak, a' mellyet sokan életekben szidalmaztának, üldöztek, és káromlottak. Kellé példa reá? Példa erre a' Felséges első *Ferdinándus Császár*, ki midőn betérgyében a' halálhoz készüldögelne, félretévén a' maga érdemes cselekedetiben való bizakodást, csak egyedül a' Jésus Christus érdemében ajánlya lelkét Istennek, mint *Sambucus Historicus* felőle írja: *Compositio In Appellum filii Dei meritum, & gratiam ad omnem aternitatem sufficiens fecerunt asseveravit: quae ex hominum voluntatibus prodirent, citra summi Dei permissionem & auxilium, nunquam nisi caelestium gaudio posse: ut à Deo universa profisciscuntur, in ipsum omnia reditura, ejus amori nihil humanum respondere, beneficentiae ejus nihil simile, & nisi ipsummet per, neminem quisquam potuisse.* Az az: Jól el-kéztívén magát halálához, egyes egyedül az Isten Fiának érdemét és kegyelmét tartotta magának elégségese nék lenni az örök boldogságra: a' mellyek pedig az embereknek szabad akaratyokból származnak, a' nagy Istennek engedelme és segedelme nélkül, azok a' mennyei örömet el nem érhetik. Azért a' mint hogy mindenek az Istenül származnak, ugy ő belé térnek visszáf; nincs-is semmi olly jó az emberben melly az ő szerelmének meg-felel-

het.

hetne, vagy az ő jó tetteiméhez hasonlól lehetne; és hogy senki ő nála nélkül semmi jót nem cselekedhetik, hanem ő maga mi általunk.

Kevés szók de fontosok. Mert fel-téteik itt. (1) Hogy az idvezülendő embernek egyes egyedül a' Jéhus Christusnak érdemén kell fundálni az ő örök bódogságát; hát nem a' maga, vagy a' meg-hólt szentek érdemén, nem is a' Pápa *indulgentiás* levelén. Bezzeg ez immár nem Romai Hit, hanem a' mi hitünknek edgyik derék fundamentoma. (2) Hogy a' meg-vezert természetnek állapottyában lévő embernek, nincsen magától szabad akarattyá, valamelly lelki, idveséges, és Isten előtt kelemetes jónak meg cselekedésére. Bezzeg ez is a' mi Hitünknek edgyik derék czikkelye. (3) Hogy az emberi akaratból származott Isteni tisztelet, semmit nem használ a' mennyei bódogságra. Fza' Hit is mi nálunk, nem a' Romaiaknál találatik fel. (4) Hogy nincs semmi az emberben, a' mivel az Istennek ő hozzá való szerelmét és jó akarattyát ki pótolhatná; bezzeg ez is a' mi hitünknek edgyik jeles bimbója. Elvágódik azért a' jó cselekedeteknek Isten előtt való érdemes vólta. Ugyan is, ha valamit jó cselekedetünkkel érdemlünk Istentől, abban a' részben ki pótollyuk az ő hozzánk való jó akarattyát. Mind ezek a' mi Hitünknek ága-bugai; azért valaki ilyen vallásban hal meg, a' mi hitünket avagy csak halála óráján igaznak lenni meg-peccéltette.

De légyen második példa erre a' nagy *Bellarminus* Romai Cardinál: ki midőn nagy hofsi; széles *disputatiót* indított vólna a' jó cselekedeteknek érdemességéről, végrenem tudván hova tenni lábát, mint egy Noé galamb-

ja, csak egyedül az Isten irgalmaságának bárkájának ablakára repül és folyamodik, a' mikor azt írja: *Propter incertitudinem propria iustitia, & periculum inanís gloria, satissimum est totam fiducia in sola Dei misericordia & benignitate reponere.* Lib 5 de
Justificat.
Cap. 7.

Azaz: A' magunk igazságának bizonytalan voltáért, és az hijában való dicsekedésnek el-távoztatásáért, leg bátorságosabb tellyes bizodal-munkat egyes egyedül az Istennek irgalmaságában és jóvóltában helyheztenni. Bizony e' nem Pápista Hit, hanem mi hitünk; azért ha a' jó Cárdinál ebben a' hitben holt-meg, a' mi hitünkben holt-meg; és azt mellyet az előtt pennájával kárhoztatott, halálában meg-igazitotta. De most többet erről nem szöllok, hanem mint fellyebb-is emlitém, ójja-meg minden lélek magát az *Apostasiátul*. Gondollya-meg azt.

1. Hogy az *Apostaták* világ szerént is gyalázatosok, pribékeknek szokták őket hívni; annál inkább Istennek előtte utálatosok. Jövendőben a' világ, és az Istennek szent Angyali előtt, gyalázza-meg őket az Ur Jéhus Christus, *Luc. 12. 18.*

2. Hogy az *Apostaták* alább valók a' Sidóknál és a' Pogányoknál, mivel ezek nincsenek meg-világosítva; amazok pedig meg-vóltanak; és így nagyobb büntetések-is léfzen. Mert a' melly szolgál tudgya az ő Urának akarattyát, és azt nem miveli, több csapásokra méltó. Luc 12.
v 47.
Gen. 4 14.

3. Hogy az *Apostatáknak* sem az Istennel, sem magokkal nincsen békeségeek, hanem mint egy Cain csak nyughatatlankodnak. Amaz belső féreg, tudni-illik a' lelki istméret, csak mardossa őket. Innét nagyon gyakorta, hogy kétségben esvén, mint-egy Judás vagy felakasztják magokat, vagy más szomorú halállal vesznek.

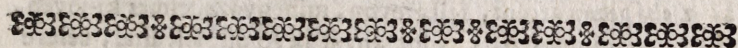
el. Példa lehet erre (hogy többeket el-mulassák): Ne-
gyedik Henrik, Navarrának, annakutánna Francziának
Királya. Ez gyermekségétől fogva a' *Reformata* vallás-
ban lévén *educatus*, és abban igen jól *fundatus*, némelly
világi rekéntetért, hogy tudniillik a' Francziai biroda-
lomban magát jobban meg-erősíthesse, és *adversarius*-
fit magához édesíthesse, lelki-isméreti ellen néhai vallá-
sát el-hagyá, s' Pápistává lún, de mint jára? először egy
Castellus János nevű Jesuita Páterek Tanítványa, azta'
latorságot meré próbálni, (bihető Mesterinek iudítá-
sokból) hogy a' Királyt hegyes késsel által verje: nem
viheté ugyan mindenestől fogva véghez szándékát, ha-
nem állát sértvén-meg a' Királynak, fogait úté-ki. De
viszont annak utánna egynéhány esztendőök mulva,
ugyan nem kerülheté-el az Istennek ítéletit: mert szin-
te örömének jeles napján, feleségének a' királyné Asz-
szonynak coronáztatásának alkalmatosságával, midőn
nagy királyi pompával *Páris* városában hintón mende-
gelne, mellé sodoritván magát egy *Franciscus Ravail-
lus* nevű lator *Sicarius*, szinte szive aránt handsárral ál-
tal veré, s' ugy végezödék-ki világból. Igen bé-telék
azért rajta, a' mit *Béza* egykor véle beszélvén, az első
meg-sebessítterése után, néki meg-mondott vala: *Tu
ô Rex abnegasti Deum ore, idcirco percussit ostium; ubi autem
abnegaveris corde, percutiet cor tuum.* Az az: Te Király,
midőn száddal az igazságot meg-tagadtad, a' szádöt ve-
rette-meg az Isten; de ha szível-is meg-tagadod, a' szí-
vedet vereti által.

Job. Latius
Hist. Uni-
vers. pag.
450.

Turfellinus
in Conti-
nuat. Hist.
pag. 32.
Latius ut
supra, pag.
491.

Heb. 3. 12. Meg-gondolván azért ezeket, azt mondom szent
Pállal: *Meg-lásásatok Atyámfiai, hogy valamiképpen ne lé-
gyen valamelyiteknek gonosz és hitetlen szíve, hogy az élő
Isten-*

Istentől el-szakadnátok. Neigézzem-meg benneteket az *omnia tibi dabo*; a' mint hogy az ördög ezzel akarja vala ^{Matr. 4.} Urunkat az *Apostására* hajrani. Ne tántorítson-meg a' félelem, mert a' félelmesek ki-rekeszternek az Istennek városából. Ne azoktul féllyetek a' kik csak testeteket ^{Apoc 21. 8.} ölhetik-meg, hanem attul a' ki mind a' testet, mind a' ^{Matr. 10.} lelket a' Gehennába vetheti. A' fok vétkes példarul ne varjatok himet, hanem legyetek álhatatosok mind halálíglan, hogy a' mikor ösztán a' ti nemes harczotokat meg-harczollyátok, pályátokat meg-futtyátok, hite- ^{2. 28.} teket meg-tartyátok, az igalságnak meg-hervadhatatlan Coronáját el-vegyétek. Amen.!

DAVID PAREUSNAK

*Hajdan Heidelbergai Szent Ivást magyarázó Do-
ctornak Hálá-adó Imádsága: mellyben a' szent*

János látása Summásképpen meg-fejtegettetik;

mostan leg először Magyarra fordítottott.

Mindenható örök, és irgalmas Isten! melly meg-
vizsgálhatatlanok a' te tanácsid, melly ki-beszélhetetlenek a'
te ítéletid, mellyeket a' te Fiad az Ur Jéhus az ő Angyala
által, az ő szolgainak ebben a' *Látásban* meg-jelenteni méltóztá-
tott. Örökké való hálátat adunk tenéked, hogy ezt a' *Je'eneff* ^{Cap. 1.}
adtad a' te Fiadnak, és ötöt tötted hiveséges tanu bizonyosságra mi
nálunk, a' halottak közzül első bűlötté, a' földnek királynak Fe-
jedelmévé: ki szeretett minket, és a' maga vére által meg-mosott
a' mi bűneinkből, és tött minket te nálad királyokká és Papokká,
a' kiktől mind örökké dicsirtetnél és magasztaltatnál: A' kijár
a' mi Ecclésiáinknak gyertya-tartói közzött, minden tisztátalan-
ságot jól látó, de azoktul meg nem mocskoltatható lángozó tze- ^{Cap. 2. 0 3.}
mekkel, és érczhez hasonló lábakkal, mellyeket semmi erősek-
tétel-

ételek meg nem tántoríthatnak. Jól tudgya ő minden mi cselekedetünket: Oh vajha irglamaisága szerént tudná azokat! mert meg-vallyuk, hogy sok töttünk vagyon minékünk ő ellene, mellyekért meg-érdemlettük, hogy a' mi gyertya-tartóinkat az ő helyekből ki-mozdítanája: de vigasztal minket az ő edesleges igéreti, hogy kés a' meg-térőknek bocsánatot adni, és a' győzedelmefeket meg-koronázni. Kicsoda mér meg-jeleni az ő véghetlen dicsőségének és Felségének Királyi séki előtt? Kicsoda

Cap. 4. 5. volt méltó arra hogy a' te tanácsodnak könyvét a' vitézkedő Anyaszentegyháznak jóvendőbeli állapotja felől, melly világ kezdetitől fogva el-rejve és bé-zárolva vala, meg-nyitná, és annak pecsétit fel-bontaná? Bizonyára senki nem találkozott se mennyen, sem földön, hanem egyedül csak a' Juda nemzetéből való Oroslány, a' Dávidnak törődke, a' mi Urunk Jéhus Christus: A'

Cap. 6. ki az *első* pecsét berént, fejr lovon, mint győzedelmes ki-jóvn, az Evangéliumnak tista tudományát az Apostolok által, séles e' világon ki-terjesztette. A' *második* pecsét berént, verhenyeges lovon ülven, eleve meg-jelentette, minémű üldözéseket, és véres Mártromságokat kellene szenvedni az ő fogainak. A' *Harmadik* pecsét berént meg-jövendőlte, a' keresztényi tista tudományt mellyet igea meg-fekettének az eretnkségeknek fekete fűtvei és fellegi. A' *Negyedik* pecsét berént meg-mutatá, a' keresztényen Anyaszentegyház miképpen betegedett volna hinte halálra, a' boldog állapottul annak előtte meg-lárgittatván, és az emberi találmanýoknak mocskaitul meg-seplősítetvén. Az *ötödik* pecsét berént, a' sént Mártroknek lelkeket, mellyek a' mennyei óltárnak árnyékában nyugosznak, fejr ruhában óltóztetvén, táplállya az tellyes válságnak reménségével. Az *Hatodik* pecsét berént, ki-ábrázolta amaz Antichristus által támasztandó nagy föld indulást, mellynek alkalmatóságával az igazságnak napja meg-homályosítatván, és az Anyaszentegyháznak Hóldgya vérré változván, az egyházi Csillagok az égről le-hullandók valának, és minémű rettenetes ítélet következnék az istentelenekre. Bizonyára somoru pusztasága vala az Anyaszentegyháznak, a' mikor amaz négy Angyalok, az Antichristus alatt, meg-tiltották volna az ige tista pradi-

kál-

Cap. 7.

kállásának feleit, hogy a' te kegyelmednek tudománya ne fujna ez világnak négy fegeletin. Mindazonáltal mind abban az Antichristusi kielen pufaságban-is hadtál magadnak ház negyven négy ezer homlokokon meg-bélyegeztetett válastottakat, kik az ő köntösöket meg-mofták a' Báránynak vérében, és a' kik igaz hitben s' vallásban tenéked szolgálják éjjel és nappal. A' te Angyalidnak trombitálások pedig mit jegyzettetek egyebet, hanem a' te haragodat az el-fajult keresztény világnak rettenetes bűnei ellen? A' Római Ecclesiának, amaz fákllya gyanánt égő nagy Csillaga, meg-terhelődven nagyra hajazással, bujasággal, és másfokon való uralkodásnak kívánságával, jó eleve az égről a' földre le-élek; és az élő-víznek tudományát változtatá keferű ürömmé. Ez sem lön elég, hanem az ő ál-kultsával meg-nyitván a' mélységnek kút-tyát, az Antichristusi tudománynak dögleteles füstöt pokolból kihozá: a' honnét támadának sokártalmas fákákknak rajzattyi, tudniillik sok szerzetes Barátok, és káromkodó tudákok az Anyaszentegyháznak pusztítására; a' mellyektől, hogy minden zöld fű meg nem emésztetett, az az, hogy minden válastottak el nem csábitattanak, és hogy az egész keresztény világ, amaz Euphrates mellett el-öldoztatott Angyaloktul, tudni-illik a' Mahumet zászlója alatt vitézkedő hét ezerfer való ház ezer lovag seregektől, eddig mindeneftől fogva meg nem emésztetett, csak a' te irgalomságod és gondviseled az oka.

Légyen hálá azért tenéked, és amazerős Angyalnak az Ur Jésusnak, a' ki az Antichristusnak ilyen nagy zürzavarjában-is, az ő jobb lábát a' tengerre, bal lábát a' földre tőtte, és az ő kezében tartya az igazságnak meg-nyitottat könyvét, s' azt cselekedte, hogy az Evangéliomi szolgáltnak amaz hét menydörgési ki-bocsátlak savokat a' Babylion ellen, és hogy amaz két Tanuk el-vegezzék tudomány-tételeket a' Sárkány ellen: kik is meg-ölettetvén fel-támadtanak az ő két *Successorokban*, hogy csak maga egyedül az Antichristus, te náladnélkül ő littenek Fia, ne uralkodnék. Fel-tátotta vala ugyan torkát a' nagy verhenyeges Sárkány, hogy a' mit títta Anyáknak az Anyaszentegyháznak fűlött magzattyát el-nyelné, de az meg-tartaték az égből. Az Annjáért viaskodék a'

Mihály Archangyal az Ur Jésus Christus, és meg-győzö a' régi ki-gyót, hogy most ne vádolhatná a' te fined előtt a' te folgaidat. A' puftában futa ugyan a' mi Anyánk az emberek semek előtt, a' mi-koron a' Romai fene bestia, a' hamis profétával edgyűtt a' tenger-ből fel-jöve, az egész világot el-csábitván, hogy a' fene vadat cu-dálván, az ő képét imádnája. Mindazonáltal akkor-is a' Bárány a' Sion hegyén állott a' meg-bélyegeztetteknek tégedet dicsérő se-regével. Amaz égnek közepette repülő Angyal-is hirdette az ő-rökké való Evangéliomot, hogy a' meg-fojtodott igazság szabad-ságra jöne, és a' fám-kivetett kegyesség helyre állattatnék. Ak-kor kezdődék B byllonnak veszedelme ki jelentetni, az idvezítő Hitnek kegyelme meg-elevenedni, és az Antichristus orfága meg-erőtelenedni. De oh még sincsen vége a' gonosoknak!

Cap. 13.

Cn. 14. 15.

Vifont el-rémittettenek minket a' te haragodnak tellyes pohári, mellyek ki öntettednek a' földre a' háládatlan világnak bűnei miatt. A' földnek királyi-is amaz három tisztátalan lelkek túl fel-indittat-ván, őëve gyűltenek *Harmageddomban* amaz te viadalmodnak nagy napiára, hogy a' te Evangéliomodnak uj világát el-töröllyék, O mi Istenünk, látták a' mi Atyáink- azokat a' földnek királyit. Láttuk mi-is a' Sárkánytul és fene bestiátul ki-bocsáttatott tisztá-talan lelkeket, a' kik a' tengert és sáraszt el-járják, hogy a' puftából az emberek semek eleiben jött Ecclésiát, az ő fulákos nyelvekkel és fegyverekkel vifont el-puftsítsák, és a' te folgaidnak veszedelmet berezzenek. De légyen tenéked dicsőtség és hálá-adás, hogy a' fene bestia, a' melly volt és nem vala, és a' mélységből fel-jött va-la, mostan az ő veszedelmének utában jár. A' Királyok, a' kik a' fene bestiának hatalmat adtanak vala, a' nagy paráznát, és annak paráznaságának borát meg-unván, azt pusztán és magán kezdet-tek hadni, s' annak husát enni, Csak az vagon hátra, hogy meg-égesék azt, és hogy amaz nagy Babylon, a' kevély és buja-Roma, melly az Antichristusnak féske, és minden bálványozásnak s' kegyetlenségnek mú-helye, le-dűllyön, le-romollyon, és meg-égettesék.

Cap. 17.

Cap. 18.

Adgyad azért, hogy minekelötte az ő tűzének fűstye az ég fe-lé fel-hat, mi abból ki menyünk, a' fene vadnak képét ne imá-d-gyuk,

H A L A A D O I M A D S A G A. 31

gyuk, a' nagy paráznának utálatosságát el-kerüllyük, hogy az ő bűntetésében rést ne vegyünk. Ellenben tégedet egy igaz Istent, háláadó szível tisztellyünk, a' mi meg-tartó Urunk Jésus Christust becsüllyük, ez könyvben lévő profetiának igéjit és parancsolatit szentül meg-tartsuk: mig végre mind azok valakik e' könyvben nincsenek bé-irattatva, a' Sárkánnyal, a' fene bestiával, és a' hamis Profétával a' kénkőves tóban bé-vettetvén, a' mennyei vá-^{Cap. 19. 20.}rosnak aranyas piaczára jutunk, hogy ott az életnek fájának gyümölcsével örökké tápláltatassunk amaz cristály folyó viznek él-^{Cap. 21.}vizével éllünk, a' te Fiadban a' mi Urunk Jésus Christusban, ki-nek teveled, és a' te Szent Lelkeddel, a' te ki-befélhetetlen kegyel-medért, mellyel minket kezdetitül fogva végig segítettél ez Tit-^{Cap. 22.}kos könyvnek vizsgálásában; és minden egyéb jó téteményid-ért, légyen dicséret, dicsőség, és áldás, mind örökké,

Amen! Amen!

Mihály Archangyal az Ur Jéſus Chriſtus, és meg-győzé a' régi ki-gyót, hogy moſt ne vádolhatná a' te ſined előtt a' te ſolgaidar. A' puſtában fura ugyan a' mi Anyánk az emberek ſemek előtt, a' mi-koron a' Romai ſene beſtia, a' hamis profétával edgyűtt a' tenger-ből fel-jöve, az egész világot el-csábitván, hogy a' ſene vadat cu-dálván, az ő képét imádnája. Mindazonáltal akkor-is a' Bárány a' Sion hegyén állott a' meg-bélyegeztettek tégedet dicsérő ſe-regével. Amaz égnek közepette repülő Angyal-is hirdette az ő-rökké való Evangéliomot, hogy a' meg-fojtodott igazság ſabad-ságra jöne, és a' fá-m-kivetett kegyeſég helyre állattatnék. Ak-kor kezdődék B byllonnak veſedelme ki jelentetni, az idvezítő Hitnek kegyelme meg-elevenedni, és az Antichriſtus orfága meg-erőtelenedni. De oh még ſincsen vége a' gonofoknak!

Cap. 13.

Cap. 14. 15.

Viſont el-rémítettek minket a' te haragodnak tellyes pohári, mellyek ki öntettek a' földre a' háládatlan világnak bűnei miatt. A' földnek királyi-is amaz három tiſtátalan lelkek túl fel-indittat-ván, öſve gyűltenek *Harmageddomban* amaz te viadalmodnak nagy napiára, hogy a' te Evangéliomodnak uj világát el-törölylék, O mi Iſtenünk, látták a' mi Atyáink azokat a' földnek királyit. Látrjuk mi-is a' Sárkánytul és ſene beſtiatul ki-bocsáttatott tiſtá-talan lelkeket, a' kik a' tengert és ſárazt el-járják, hogy a' puſtából az emberek ſemek eleiben jött Eccléfiát, az ő fulákos nyelvekkel és fegyverekkel viſont el-puſtítsák, és a' te ſolgaidnak veſedelmet ſerezzenek. De légyen tenéked dicsőſég éshálá-adás, hogy a' ſene beſtia, a' melly vólt és nem vala, és a' mélyſégből fel-jött va-la, moſtan az ő veſedelmének utában jár. A' Királyok, a' kik a' ſene beſtiának hatalmat adtanak vala, a' nagy paráznát, és annak paráznaságának borát meg-unván, azt puſtán és magán kezdet-tek hadni, s' annak huſát enni, Csak az vagyon hátra, hogy meg-égeſék azt, és hogy amaz nagy Babylon, a' kevély és buja Roma, melly az Antichriſtusnak ſéſke, és minden bálványozáznak s' kegyetleneſégnek mú-helye, le-dűllyön, le-romollyon, és meg-égetteſék.

Cap. 17.

Cap. 18.

Adgyad azért, hogy minekelőtte az ő tűzének ſűſtye az ég fe-lé fel-hat, mi abból ki mennyünk, a' ſene vadnak képét ne imá-d-gyuk,

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

I M A D S A G A. 31
 tofságát el-kerülyük , hogy az ó
 Ellenben tégedet egy igaz Isten,
 i meg-tartó Urunk Jésus Christust
 profetiának igéjit és parancsolatit
 gre mind azok valakik e' könyv-
 árkánnal, a' fene beſtiával , és a'
 ban bé-vettetvén, a' mennyei vá-*Cap. 19. 20.*
 , hogy ott az életnek fájának gyű-
 nk amaz criſtály folyó viznek élő-*Cap. 21.*
 mi Urunk Jésus Christusban , ki-
 ddel, a' te ki-befélhetetlen kegyel-
 ritül fogva végig segítettél ez Tit-*Cap. 22.*
 és minden egyéb jó téteményid-
 őſség, és áldás, mind örökké,
 Amen!

1838. évi szeptember 11. napján.

ELŐKÉSZLET
A M. T. A. KÖNYVTÁRÁRA
A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára és Könyvtárképző Központja
1048 Budapest, Eötvös u. 14.
Telefon: 336 2300

